

Гімназія біотехнологій № 177

Розробка позакласного заходу

в 10 класі

**«КРУТИ НАРОДИЛИ НОВОГО
УКРАЇНЦЯ»**

Виконала
Зарічна
Тетяна Михайлівна,
учитель вищої категорії,
старший учитель

Київ – 2019

КРУТИ НАРОДИЛИ НОВОГО УКРАЇНЦЯ

Мета заходу:

- формування громадянських компетенцій;
- плекати в учнів почуття патріотизму, любові до своєї Батьківщини, формувати високі моральні якості, зокрема почуття громадянського обов'язку, відповідальності за долю своєї країни.

Обладнання:

- фотоматеріали та документи;
- музичне оформлення;
- відеоматеріали;

Місце проведення: Шкільна літературна вітальня.

ХІД ЗАХОДУ

Відео «Бій під Крутами»- трансляція на екрані

Дикторський текст:

І згадую чомусь я мимоволі

Великих лицарів своїх;

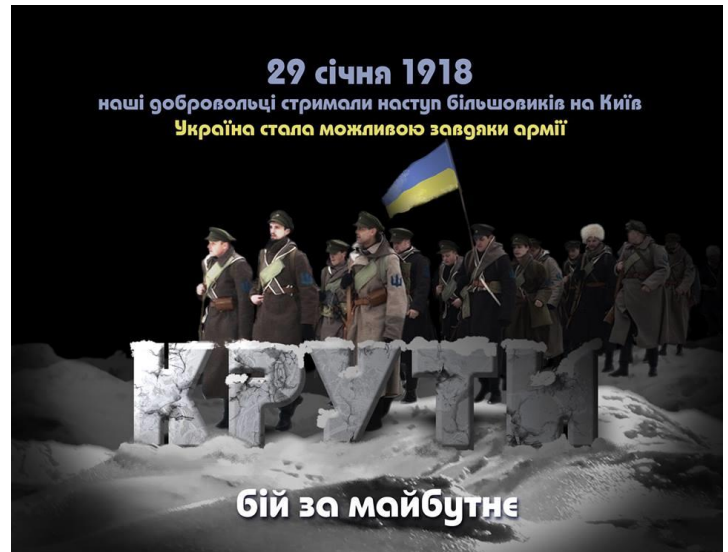
Лежать вони покинутими в полі

І без хрестів могили їх.

1-й учень. 29 січня 1918 року – День, який вшановує вся Україна. У бою під Крутами полягли київські студенти й учні, що стали на захист незалежності Вітчизни.

2-й учень. Саме там, під Крутами, у 1918 році відбувся бій, що на довгі роки став одним із символів боротьби українського народу за свободу й незалежність.

1-й учень. І сьогодні потяги, прямуючи повз маленьку станцію, стишують хід, а в День, коли сталася трагедія, тривожно сигналять... Немов будять приспану й присипану порохом забуття за часів СРСР нашу пам'ять про тих, хто поклав голову, захищаючи незалежність молодій Українській державі.

3-й учень. 300 юнаків – цвіт тодішньої української патріотичної молоді – поклали буйні голови, захищаючи від інтервенції Українську Народну Республіку.

4-й учень. А що було під Крутами? Хто були ті юні завзятці? Якої вічної нагороди сподівались юнаки, вирушаючи в бій? Чи вони вірили у свою перемогу? Чи сподівалися на свою силу? Ой ні!

5-й учень. Чи то були козаки, окурені порохом, призначені до військової справи? Ні, ні.

6-й учень. То були гімназисти й молоді студенти. Вони не визнавали ні права війни, ні права смертної кари. Їх душам було огидне насильство, убивство, бій.

Інструментальна композиція. Виконує Олександр Компанець /гітара/

1-й учень. Бій під залізничною станцією Крути належить до однієї з найбільш трагічних сторінок української історії. Але трагедія була не лише в тому, що під Крутами загинув цілий Студентський Курінь.

2-й учень. Трагедія полягала в тому, що внаслідок тодішньої політики Українського Уряду українська держава залишилася без збройної сили, без армії. Трагедія в тому, що на розпачливий заклик Уряду, виданий до українського народу:

Голос за кадром:

«Бороніть, Україна в небезпеці! Московська армія наближається до Києва!»

Відгукнулися лише студенти, які й виступили захищати Україну.

3-й учень. У такий вирішальний для Української Держави час український уряд не мав дисциплінованого, готового до рішучого супротиву війська, і залишився безборонним.

4-й учень. Тому з початку січня 1918 року в Києві почалося формування Студентського куреня Січових Стрільців, а водночас і Гайдамацького коша.

5-й учень. Молодь Києва широко відгукнулася й наприкінці січня до Січових Стрільців було записано 300 осіб із добровольців-студентів вищих шкіл Києва, учнів вищих класів українських гімназій.

6-й учень. Найстаршому з них було 21, молодшим – по 14-16 років.

Читає учениця 10 класу

*Ще юнаки, ще майже діти,
А навкруги і смерть, і кров.
На порох стерти, перебити! –
Іде на Київ Муравйов.
Полків його не зупинити,
Та рано тішитесь, кати:
Коли стають до зброї діти,
Народ цей – не перемогти.*

1 – й учень. 16 (29) січня 1918 року на залізничній станції поблизу селища Крути за 130 кілометрів на північний схід від Києва розпочався бій, який тривав годин із 5 між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та 300-ми київськими студентами, що захищали підступи до Києва.

2– й учень. На правому фланзі вони мали штучну перешкоду — насип залізничної колії, на лівому — студентська сотня в складі вже наявного там загону почала риття окопів і спорудження земляних укріплень.

3-й учень. Командувач загону в Бахмачі Аверкій Гончаренко мав у своєму розпорядженні 4 сотні бійців, переважно студентів та юнкерів. Студентський курінь був поділений на чотири чоти (взводи) по 28-30 чол. Три з них зайняли позиції в окопах, четверта, що складалася з наймолодших та тих, хто не вмів стріляти, перебувала в резерві.

4-й учень. Загін матросів Ремньова потрапив під обстріл захисників Крут. Із тилу назустріч їм йшли бронепоезд і гармати, які здійснювали виїзди в тил наступаючому ворогові та вели їх обстріл. На залізничній платформі також була гармата сотника Лещенка, якою також стримували наступ більшовиків.

5-й учень. Утрачаючи вбитих і поранених, більшовики вперто просувалися вперед. Їх гарматна батарея, що до часу стріляла не досить вдало, зосередила вогонь по українських позиціях. Бій тривав більше 5 годин, українці відбили кілька атак, під час яких понесли значні втрати. Згодом на допомогу Ремньову почали надходити інші загони Муравйова (зокрема, 1-й Петроградський загін), а з боку Чернігівської колії підійшов ворожий бронепоезд і почав обстріл з тилу.

6-й учень. Наразі, за свідченням очевидців, у студентів та юнкерів почали закінчуватися набої та снаряди для гармат.

Більшості вдалося відступити на потязі, який їх чекав. Коло станції Бобрик знаходився більший загін під керуванням Симона Петлюри, але, отримавши звістку про повстання на заводі «Арсенал», Петлюра рушив на Київ, оскільки, на його думку, найбільша небезпека була якраз там.

1-й учень. Юнкери відступали під прикриттям насипу, а в студентів попереду них і позаду була відкрита місцевість. Втрати студентів були неймовірні, адже юнакам протистояли професійні вояки.

2-й учень. Незважаючи на це, допомога резерву не дала більшовикам оточити та знищити студентів. Забравши вбитих і поранених, українське військо відходило до ешелону.

3-й учень. Росіяни або не хотіли, або, швидше за все, не могли наздогнати основні сили й продовжувати наступ на Київ того ж дня — залізницю заздалегідь розібрали ще в Крутах.

4-й учень. Коли близько 17 години зібралися всі українські підрозділи, виявилось, що не вистачає однієї чоти студентів, що стояла найближче до станції: у сум'ятті битви в полон потрапив розвідувальний взвод (близько 30 чоловік).

5-й учень. Відступаючи в сутінках, студенти втратили орієнтир та вийшли прямо на станцію Крути, уже зайняту червоногвардійцями. Один із більшовицьких командирів Єгор Попов, коли дізнався, що втрати склали не менше 300 чоловік, наказав ліквідувати полонених.

6-й учень. За свідченнями очевидців із 27 студентів спочатку знущалися, а потім розстріляли. Учень 7-го класу Пипський перед розстрілом перший почав співати «Ще не вмерла Україна», і всі інші студенти підтримали спів. Після розстрілу місцевим жителям деякий час забороняли ховати тіла померлих.

1-й учень. Але Герої й досі живі в наших спогадах, у віршах, у творах, присвячених тим героїчним подіям, що в нашій пам'яті.

Вірш «Крутянцям» читають учні 10 – А класу

Леся Храплива-Щур

КРУТЯНЦЯМ

Немає слів, нема пісень,
Щоб нам славити Вас, герої,
Що у важкий, кривавий день
В зневірі не зложили зброї.

Ви сміло виступили в бій,
Хоч ворог йшов, страшний, суворий,
В душі не було молодій
Перед сильнішим злом покори!

І не злякало Вас те зло,
Ні смерть в снігу, страшна, холодна,
Вгору підняли Ви чоло,
На Вас чекала ж вся Соборна!

Ви стали прикладом усім,
Про Вас нікому не забути!
В понурій темряві віків
Світити будуть завжди Крути!

Під світлом тим розтане тьма...
Ви палко Рідний Край любили!
Любові ж Вашій меж нема,
Вона живе із-за могили!

(1962)

1-й учень. Трагічна загибель студентського куреня під Крутами стала символом патріотизму й жертвності в боротьбі за незалежну Україну.

2-й учень. Уже в березні 1918 року після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі.

3-й учень. Коли армія УНР повернулася, на полі було зібрано кілька десятків тіл полеглих і перевезено їх до Києва, де відбулася громадська жалоба й поховання.

4-й учень: 19 березня 1918 року приїхав до Києва сумний потяг із віднайденими тілами полеглих. Родичі, близькі, друзі прийшли розпізнавати тіла, та розпізнавати було важко, адже всі вони були по-звірячому замордовані.

Того ж дня їх було поховано в братській могилі на Аскольдовому цвинтарі. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним.

Читають учні вірш Павла Тичини «Пам'яті тридцяти».

На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів-українців,
Славних молодих...
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадницька рука?
Квітне сонце, — грає вітер
І Дніпро-ріка...
На кого завзявся воїн?
Боже, покарай!
Понад все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих.
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.

4-й учень. До нашого часу збереглися тільки імена тих, хто був похований на Аскольдовій могилі.

5-й учень. Вшануймо пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

(У хвилину мовчання імена загиблих з'являються на екрані. На сцену виходять дівчата та юнаки зі свічками в руках.)

- Сотник Андрій Омельченко
- Володимир Шульгин
- Лука Дмитренко
- Микола Лизогуб
- Олександр Попович
- Андріїв
- Божко-Божинський
- Ізидор Курик
- Олександр Шерстюк
- Головощук
- Чижів
- Кирик
- Андрій Соколовський
- Микола Корпан
- М.Ганькевич
- Євген Тарнавський
- Гнаткевич
- Пипський

5-й учень. Герої не вмирають. Вони тут із нами на землі. Лише тихенько, тихенько сплять. Ми плачемо... вони ж не плачуть. Їхні душі горять героїчним блакитно-жовтим полум'ям.

6-й учень. Допоки ми живі, житиме пам'ять про наших воїнів. Герої Крут нагадують кожному з нас, що вони поклали своє життя за те, аби ми жили у вільній, незалежній та мирній Україні.

1-й учень. Вшанування пам'яті – це не просто святий обов'язок, це наша шана й гордість за справжніх героїв. За тих, хто боронить кордони від підступного ворога, відстоюючи нашу свободу й незалежність під кулями Донбасу. Ті, хто полягли, - мужні й нескорені,

але вічно житимуть у наших серцях, адже Крути народили Нового Українця: великого, мужнього, сміливого, нескореного.

Вони різні за віком, професією, із різних куточків країни, але коли ворог прийшов на поріг дому, більшість із них залишили сім'ї, роботу, рідні міста й стали на захист землі свої батьків і дітей.

2-й учень. І сьогодні, коли Україна день у день виборює право на цілісність своїх територій, є сотні прикладів, які заслуговують на те, щоб навіки закарбуватися в історії.

3-й учень. Адже саме завдяки таким юнакам наша держава з кожним днем стає все сильнішою, упевненішою та могутнішою.

4- учень. І ми віримо, що настане ранок, і над гарячими кордонами засяє мирне небо й жовто-блакитний прапор.

5-й учень. І всі діти України зможуть впевнено й голосно сказати: «Добрий ранок, Україно!»

Музична композиція «Добрий ранок, Україно!» - виконує вокальна студія «ЗЕТ»